

Előfizetési ár:

Egy évre — — 4 forint.
Fél évre — — 2 forint.
3 órára — — 1 forint.
1 órára — — 40 krajc.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal a „Csongrád” könyvnyomdájában, (Grünwald Ferenc-féle ház), hova a kéziratok és előfizetési pénzek is küldendők.

CSONGRÁD

TÁRSADALMI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos sor egyszeri beiktatása 10 kr., két hasábos 20 kr., három hasábos 30 kr. Legalább háromszor. Közlésnél a fele díj számítatik. Bélyegdíj külön 30 kri

Nyilttérben

minden egyes sor 20 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Kéziratok visszaszolgáltatására nem vállalkozik a szerkesztőség

Felelős szerkesztő:

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

DR. CSONGRÁDI GÁBOR.

EGYES SZÁM ÁRA 10 KRAJCZÁR

A nagy beszámoló.

Dr. Szivák Imre Csongrád város országgyűlési képviselője f. évi június 22-én tartotta meg Csongrádon a városháza előtti téren beszámoló beszédét. E beszédre nekünk, kik e beszámolót végig hallgattuk, mint a nyilvánosság egyik organuma a „Csongrád” című heti lap szerkesztőjének kötelességünkhöz híven, némely észrevételeket kellett tennünk. Kötelességünk közé számítván azt is, hogy a közjó érdekében minden olyan közleményt, mely a nép félrevezetését eredményezhetné, valódi értékére kell leszállítani. Ehhez képest állást kellett foglalnunk a képviselő ur beszámolójának azon irányára ellen, mely szerint ő mindannak a kevés jónak, a mi az ő képviselőisége ideje alatt jött létre érdemét magának kívánja tulajdonítani, ellenben a bennünket a csongrádiakat ugyanazon idő alatt ért csapásokat, melyeknek előidézésében neki is nagy része van, mintha azoknak szükségkép be kellett volna következniök, egyszerűen agyon hallgatta, s azzal a kétes értékű reménnyel biztatta az őt hallgató közönséget, hogy jövőben mindent megtesz bajaiak enyhítésére. E beszámolóval mi a „Csongrád” f. évi június 29-én megjelent 24-ik számában foglalkoztunk.

Hogy e közleményünkben kizárólag az igazság és tárgyilagosság vezérelt bennünket, azt egyebekben kívül az is bizonyítja, hogy noha erre a beszéd imént idézett irányára, s azon körülmény, hogy Szivák Imre ur, a ki most másodikban képviseli Csongrád városát az országgyűlésen, tudomásunk szerint már 4 év óta nem tartott beszámolót, s hogy az e közbe eső 1887. évi választás alkalmával még program beszédet sem tartott, noha ez már csak azért sem lett volna mellőzhető, mivel őt akkor a „községi párt” kebelében alakított ugynevezett „Szivák párt” léptette feljelöltül: csábító alkalmul kínálkozott, mind a mellett sem ezeket, sem pedig a képviselő ur káros tetteit és mulasztásait, nem hoztuk fel, hanem kizárólag beszámolójának főbb állításával foglalkoztunk. — Nem lévén szó kásunk a mult azon tényeit, melyek által bárki is találva érezheti magát, csak úgy privát passzióból, vagy ártani akaró szándékból fessegetni, az ilyen tényeket mi csak azon esetekben szoktuk felhozni, ha azok felhozását a közérdek kívánja vagy pedig azok felhozására, mint a jelen esetben is provokálva vagyunk. Ilyen esetekben aztán, a községi párt s „Tiszavidék” korifeussainak fenyegetései sem tartanak vissza bennünket kötelességünk teljesítésétől.

Közleményünk, ugyszólván, két részből állott. Ezek egyikében azt jegyeztük meg, hogy a képviselő ur beszámolójában keveset foglalkozott országos ügyekkel, politikával; ellenben túlsokot községi dolgokkal. Közleményünk másik része pedig — Szivák ur beszámolójának azon része ellen irányult,

mely szerint ő a vasut létesítését s azon eredményt is a maga érdeméül kívánja tekintetni, mely szerint a magos kormány a „Csongrád-sövényházi ármentesítő és belviz szabályozó társulat” által, f. évi április 17-én felvenni elhatározott 640 ezer forint újabb kölcsön évi törlesztésére szükséges 35840 frtnak két évig leendő viselését magára vállalta, s ezen felül az utóbbi eredményt — elhallgatván azt, hogy annak oroszlan része őgrf. Pallavicini és grf. Károlyi Sándor ur s stb. javára esik — úgy tüntette fel, mintha az csupán a csongrádi ártéri birtokokosok javára szolgálna.

E közleményünk minden tárgyilagossága mellett is bőszaragra gyulasztotta a „községi párt” s „Tiszavidék” embereit, s ezek a „Tiszavidék” f. évi július 6-iki 18-ik számában fegyveres béke cím alatt, megjelent menydörgős, fulminans-cikkben öntöttek ki ellenünk mérgüket, holott mi csak a beszámoló tartalmára vonatkozólag tettünk. adatokkal s tényekkel bizonyítható, megjegyzéseket s arról nem tehetünk, hogy az adatok és tények közleményünk mellett s a képviselő ur, s párt-hívei ellen bizonyítanak.

Ha tehát még valami kétség fért volna ahhoz, hogy mi közleményünk megírásánál az igaz ösvényen jártunk, úgy a „Tiszavidék” közleménye képezne a legjobb bizonyítékot arra, hogy mi közleményünk tartalmával fején találtuk a szeget s illetve eleve lapintottunk. — Mert, mint a példa beszéd tartja, a ki haragszik annak nincs igaza. Hogy pedig a községi párt s a „Tiszavidék” emberei haragszanak, azt a „Tiszavidék” hivatkozott cikke is bizonyítja.

De hát lássuk, hogy ugyan mi is ami bűnünk, melylyel a „községi párt” és a „Tiszavidék” korifeussainak haragját ujjában is árva fejünkre vontuk?

A „Tiszavidék” vonatkozó cikke szerint bűnünk az, hogy azt mertük állítani, hogy Szivák Imre képviselő ur, beszámolójában keveset foglalkozott országos ügyekkel, országos politikával. Ezt az állításunkat azonban a „Tiszavidék” emberei haragja dacára is fenkell tartanunk, mert igaz. — S ha a „Tiszavidék” emberei ebbeli állításunk igazságában még tovább is kételkednének azokkal szemben a „Tiszavidék” június 29-én megjelent 18-ik számában foglalt azon közleményre hivatkozunk, melyben Szivák Imre képviselő ur beszámoló beszéde reproduktatik. Megjegyezzvén, hogy Szivák Imre ur beszámolójának az országos ügyekkel foglalkozó része egy aránylott a községi ügyekkel foglalkozó részéhez, mint a „Tiszavidék” említett közleményének, a képviselő ur beszámolójának országos ügyekkel foglalkozó része aránylik a közlemény többi részéhez. Vagyis, — képletben szólva — mint a nyul farka, aránylik a nyul testéhez.

Másik bűnünk az, hogy utalva az iskolai ügyeknél szerzett azon szomorú tapasztalatra, hogy a képviselő urnak, az is-

kolai állam segélyt az 1885/6-inál nem csak fellebb emelni, hanem még csak az akkori magosságban sem sikerült fentartani: tagadásba mertük vonni képviselő ur beszámoló beszédének azt az állítását is, mintha az ő befolyása idézte volna elő azt, hogy a Csongrád-sövényházi ármentesítő és belviz szabályozó társulat által ujjában felvett 640 ezer forint kölcsön törlesztésére szükséges évi 35,840 frt fizetését két évre az állam elvállalta. — Mi azonban tamaskodásunkat, a „Tiszavidék” cikke dacára is kénytelenek vagyunk fentartani, mivel mi ma is helyesnek tartjuk azon okoskodást, mely álláspontunk elfoglalására, vezetett bennünket: hogy t. i. ha Szivák urnak sokat emlegetett befolyása, jölehet az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 35 §-sa szerint a községi népiskolák terheit a községek csakis egyenes állam adójuk 5% ig tartoznak viselni, jölehet továbbá minden percben igazolható volt, hogy — különösen az utóbbi évek csapásai által — a vagyoni erejében jó formán kimerült Csongrád városa az utóbbi években a népiskolák költségi fejében egyenes állam adójának több, mint 15% -át volt kénytelen viselni: arra nem volt elégséges, hogy az iskolai állam segélyt csak az 1885/6-ik tanévi összegben fentartotta, nem, hogy még csak néhány száz frttal is emelte volna; noha Csongrád ebbeli igénye világos törvényen alapult, még kevésbé lehetett e befolyás elégséges arra, hogy évenkénti 35,840 frt elvállalására birjon egy felelős kormányt, kivált miután maga Szivák ur is már eleve azon álláspontra helyezkedett, hogy az állam fizetési kötelezettsége még nem érkezett el. — S ez a tény, hogy Szivák ur ilyen ferde felfogásnak hódolt, cáfolja meg a „Tiszavidék” cikkének azon nevétséges állítását is, mintha Szivák ur ismertette el az állammal a társulat arra vonatkozó jogát, hogy annak terhet az állam átvegye. Oh! oh!! Hát ép eszű ember elhiet-e azt, hogy egy felelős kormány, melytől, tapasztalat szerint világos törvény alapján is o'y nehéz csak néhány 100 frtot is ki csikarni, a zért legyen hajlandó évi 35,840 frt fizetését elvállalni, mivel az illető közbejáró maga mondja, hogy azzal nem tartozik.

A „Tiszavidék” cikkirója aztán, hogy ilyen fiből — vaskarika-féle bölcsességgel megtraktálta olvasóit a törvény illető rendelkezésének idézte mellett próbálta meg Szivák ur idézett felfogásának helyességét kimutatni. Mi azonban azt hisszük, hogy az a „Tiszavidék” cikkirójának nem sikerült.

Mert a „Tiszavidék” szabályozásról szóló törvény 23 §-ának első bekezdése szerint az államnak fizetési kötelezettsége akkor áll be, ha az illető birtokokosok a töltés építésbe oly összeget lektettek be, mennyit a régi ártér kataszteri tiszta jövedelme huszszorosának 60 százalékát és az új ártér kataszteri tiszta jövedelme huszszorosának 20 százaléka együtt véve kitesz. — Arra tehát,

hogy az államnak a maximális megterhelésen felüli összeg iránti fizetési kötelezettsége be álljon szükségkép elégséges az. ha az idézett törvény 23 §-ának á pontjában is említett ártér fejlesztés, az ez iránti ministeri utasítás II. cikke a) és b) pontjainak megfelelőleg főbb vonalaiban már eszközölve van, vagyis, ha az árvizsin ki terjedésének határ vonalai, s az ártérület terjedése a különböző árvíz színek szerint meg van állapítva, s a különböző árvízszin alatti ártérületek kataszteri tiszta jövedelme kivan mutatva; mivel már akkor lehetséges, az ártéri birtokosok terhére eső maximális összeget meghatározni.

Hogy pedig a csongrád-sővényházi ármentesítő és belvizzabályozó társulat ártérülete a fentebb jelzett irányban részint az e vegett kiküldött állami mérnök, részint a ministerium engedélye mellett vállalkozott, s a szegedi kir. folyammérnökség folytonos ellenőrzése mellett dolgozott magán mérnök által, tehát ekként, hogy azt a kormány is elfogadhatónak kell, hogy találja évekkel előbb lett fejlesztve, bizonyítást nem igénylő köztudomású tény.

Igaz, hogy a Tiszaszabályozásról szóló törvény 23. §-ának b) pontja, annak igazolását is kívánja, hogy az ártér minden része beleértve az ujonnan bevonandó érdekelteket is, a költségekhez aránylag hozzá járul. Ez a fejtétel azonban nézetünk szerint nem lényeges, mivel ez, az ártéri birtokosok egymásközi viszonyára vonatkozik. — De ha lényeges volna is, maga a társulat ügyeinek vezetésére kiküldött miniszteri hízot, tehát a kormány bizalmi embere is, igazolhatja azt, hogy az ujonnan bevont ártérületek pl. csongrádi serház-zug, vajhári rét s tömörkény birtokosai, s Pallavicini is, a Tisza áttöltése által most mentesített terület után is meg van róva.

De ha kétség foroghatott volna is föl aziránt, hogy az érdekelt vízi társulat képes a törvény által kívánt feltételeket igazolni, még az esetben is helyesebb lett volna, mert a felelős kormány helyzetét is könnyítette volna a kérelem teljesítése tekintetében, a mi álláspontunkat elfoglalni, mert csakugyan neveltséges, egy felelős kormány azzal akarni rábírn egy nagyobb összeg

fizetésének a teljesítésére, hogy a kormány, s illetve az állam azt teljesíteni nem köteles.

Azok a törvényes feltételek tehát, melyek az állam fizetési kötelezettségét megállapítják, mint fentebb kimutattuk, igen is megvannak és igazolhatók. S mert ez így van, s mert a pénzügyministeriumban eszközölt számítások alapján a kormány is meggyőződött arról, hogy a töltés építésbe a birtokosok terhére eshető összegnél már sokkal több fektetett be, a kérelmet ezen az alapon, és az elhibázott érverés dacára is teljesíti a magas kormány. — Valószínű tehát, mintha, habár ideiglenesen is Szivák ur befolyása mentette volna fel az érdekeltséget az újabb kölcsön törlesztésre szükséges évenkénti 35,840 frt fizetése alól.

A fentebbiekben úgy hisszük, megadtuk a „Tiszavidék” cikkirója által tőlünk kívánt kádenciát. S annak folytán most már áttérhetünk Szivák urnak a „Tiszavidék” szóban forgó cikkében elszámolt többi érdekeinek méltatására is.

Azt állítja a „Tiszavidék”, hogy Csongrád városának a régiebb árvízvédelemből eredő 25 s illetve 32 ezer frtnyi állami tartozásának elengedését Szivák ur eszközölte ki, — ennek az összegnek az elengedését azonban, értésünk szerint, nem Szivák, hanem Ordódi Pál ur eszközölte ki, a ki azt a városnak kölcsön adta s ez az összeg 1885-ben csak annyiban jött szóba, hogy az elszámolás s illetve elengedés alkalmával a városnak ezen, a szentesi m kir adóhivatalnál előirt tartozása tévedésből nem töröltetett s kötelezvénye nem adatott ki. És Szivák ur ezen ügyben, értesülésünk szerint, csak annyit tett, hogy midőn az adóhivatal 1885-ben a várost 25 ezer frt s kamatai lefizetésére felszólította, a város által a szóban forgó összeg s kamatai elengedése iránt a minister elnök, pénzügyminister s a közmnka és közlekedésügyi ministeriumhoz intézett s küldöttség által átnyújtott feliratok átnyújtása körüli eljárásban részt vett. — Sajnálatos dolog tehát hogy Szivák ur tulbuzgó hivi még a jószágos emlékü Ordódi Pál érdemét is Szivák ur részére reklamálják.

Ugyan így áll a dolog a „Tiszavidék” azon állításával is, mintha az éjzaki part kő s téglá burkolatára s meder javításra for-

ditott állítólagos 200 ezer frtot Szivák ur eszközölte volna ki. — Mert ugyanis, boldog emlékezetű Ordódi Pál megbizotja Kiszeli Károly műszaki tanácsos és Csongrád város képviselő testülete közt még 1880 év szeptember hó 22-én jött létre egy a miniszter kívánatahoz képest, a város érdekében a megyei hatóság által is jóváhagyott szerződés, mely szerint a kormány a fentebb említett munkálatok végrehajtását magára vállalta, s a szóban forgó munkálatok e szerződés alapján a Szt. Jánosi gát kikövezésével még 1880. évi december havában megkezdettek. — Aztán meg a „Tisza” szabályozás szövege 1884. évi XIV. t. cz. 1. §-a 2-ik bekezdésének végső sorai akként intézkednek, hogy „a hajózási szempontból szükségessé vált, vagy az állam által megkezdett meder szabályozást az állam saját költségén hajtja végre.” Ezek által úgy hisszük a „Tiszavidék” vonatkozó állítása is teljesen meg van cáfolva.

A mi pedig a „Tiszavidék”-ének a liquidationális pénz folyóvá tétele iránti állítását illeti, tudomásunk szerint ebben is csak annyi az igaz, hogy ezen pénznek folyóvá tétele iránti állítását illeti, tudomásunk szerint ebben is csak annyi az igaz, hogy ezen pénznek folyóvá tétele iránt az 1885. év első felében eszközölt küldöttségi eljárásban Szivák Imre képviselő ur is részt vett, s hogy az 1884. év elejétől folyó liquidationális pénz az 1885. évi július 15-én 30,684,1884. sz. alatti rendeletével lett folyóvá téve. S épen az a körülmény, hogy a folyóvá tétel 1884. évi sz. alatt történt bizonyítja azt, hogy az utalványozás iránti munkálat folyamatba volt és egyuttal megcáfolja a „Tiszavidék” cikkirójának azt a fel-fogását, mintha liquidationális pénz utalványozása Szivák ur közben járása nélkül talán meg sem történt volna.

A vízjogi törvény alkotását is és különösen annak a belvizi fokozatos elzárására vonatkozó 48 §-át is és pedig oly módon említi fel a „Tiszavidék” cikkirója, melyből azt lehetne következtetni, mintha a fokozatos elzáratás joga Szivák ur indítványára vetett volna fel a törvény szövegébe a mi azonban a valósággal ellenkezik. Mert az az intézkedés, hogy az ártéri birtoko-

A „CSONGRÁD” TÁRCZÁJA.

A velencei oroszlán.

Folytatás. (11)

— Akkor hát jössz te! Egy sajka várakozék reánk, tüstént elutazunk.

— Hová megyünk?

— Keletre, Ázsiába, hol Pepe nem fog keresni bennünket.

Lorenza felkelt s bucsuzól egy pillantást vetve elvő kedvesére, alázatos felléptekkel követte a grótot. A szerelem meghajolt az arany előtt.

* * *

A nap már kelőben volt, mikor Pepe gróf felébredt ama mély álomból, melyet billikomanak felekén talált vala.

A gyertyák végig égtek volt az ezüst tartókban, a terem üres volt, a rendetlenség köröskörül fennem hirdeté mily sietséggel távoztak vala a vendégek.

Dörzsölai kezdte szeméit, majd körüli tekintett, kutatva elhallgatottságának okát. — Mióta őseinek palotája ujjalag megnyílt Velenceack nemessége előtt, azóta nem történt még, hogy a kelő nap az asztal körül ne találta volna a vigadókat.

Nagy lombán s tántorodva emelkedett fel, mint akinek nehez álmai voltak.

— Mi dolog ez? — mormogá maga elé, — honnan e leverő mély álom?

Megragadta a csengetyű zsinóját, s többször megrángadta azt. A csengetyű szava messze elhangzott az üres palotában; de a szolgák nagy serögéből senki sem jelent meg, hogy urának parancsait fogadja.

— Lorenza! — kiáltott Pepe.

Lorenza nem felelt, nem jött.

Valamely véletlen szerencsétlenség győtrő sejfelmétől fűzve, rohant Lorenza lakosztálya felé, s sietve tárta fel annak ajtaját. A szoba üres, az égy ériantelen volt.

Pepe felsikoltott, majd visszatért a terembe, hol őseinek arcképei függtek; midőn belépett, apjának arcképe lezuhant a falról.

E gonosz véletlen megrendíté az ifju gróf kebelét, borzadály futotta végig tagjait s remegve állott meg a terem közepén.

E percben a szemközti lévő ajtó megnyílt, s az öreg Abraham jelent meg a küszöbön.

Abraham nem volt többé a szolgálatra kész, bókóló zsidó, ki egykor földig hajolt Pepe előtt s „magas urának” címezé őt, — a mézes-mázos mosoly, melylyel ezelőtt Pepéhez közelített, eltűnt száraz sjkairól, — felemelt fővel lépett be s guayoros szárazalommal üdvözlé őt.

— No, legéay! szólott, — mint látom az éj-jel nem jól bántál vendégeiddel; mert még naptelte előtt szűktek meg tőled.

E guynolódó, sértő hang mélyen sebezé az ifju grótot.

— Mit jelentsen e beszéd, Abraham mester? — válaszolt büszkén s megvetőleg.

— Csak egy picinyke kis kérdést akarok kockasztatni, — szólott guymosolyal Abraham.

— Vén bolond! — S vagy megfeledeztél az engem illető tiszteletről!

— Meglehet; de ne feledekezzék meg ön ama példabeszédről, hogy a paraszt is ur saját házában.

— Tudom, s tüstént be is bizonyítom neked, kidoblak az ablakon, hogy meggyőződj róla, miszerint ur vagyok saját házában.

— Bocsanat, — jegyzé meg Abraham — nagyságos uram téved; hihetőleg gonosz álma lehetett.

— Mire beszéd ez? — Hőrgé a gróf döllyösen.

— Ez nem a nagyságos uram háza, ez az én házam.

Pepe rémülten hátrált e szóra, mint mikor az ember feneketlen mélység elé ért.

— Megörültél zsidó! — kiáltott fel.

— Nem én, hanem nagyságos uram az őrt, vagy jobban moadva megszalattott. Oh! gróf! ur valóban szépet álmodott, csak az a sajnos, hogy álmából felébrednie kellett. — Őa visszatért őseinek palotájába, azt hitte, hogy immár az őné; — Lorenza urhölgy kezét ígérték őnek, s őa azt hitte, hogy néhány nap mulva oltárhoz vezeti Piombellio gról nővérét. — Csalódás, merő csalódás volt az egész!

A gróf verejtékezett kinyában ezen szavak hallatára.

(Folyt. köv.)

sok követelhetik, hogy az eső, hó és talajviz leeresztése mindaddig fokozatosan elzárassék, míg a folyó víz állása a lebecsajtást meg nem engedi. S hogy a leeresztést ekkor is csak a hatóságilag megállapított sorrendben szabad eszközölni. Már a kormány által benyújtott eredeti javaslatban, nemkülönben a vízjogi törvény tárgyalására kiküldött 21-es bizottság munkálataiban is, befoglaltatott, a „Tiszavidék” cikkének vonatkozó tételéből tehát csak annyi az igaz, hogy Szivák ur a bizottság javaslatának a képviselő házban történt tárgyalása alkalmával a javaslat vonatkozó §-ához a szabad-elvű pártban történt előleges megállapodáshoz képest módosítványt nyújtott be s az el is fogadtatott. — Ezen módosításnak akkoriban azt az értelmet tulajdonították a csongrádiak, hogy a belviz szóban forgó fokozatos elzárása, minden nagyobb tektória nélkül fog eszközölthetni. — Ezt a feltevést azonban a későbbi s különösen a folyó évi tapasztalat tévedésnek bizonyította.

Hátra van még, hogy a „Tiszavidék” cikkének az iskolai államsegély és a vasut ügyre vonatkozó részére reflektájunk.

Hogy mily eredményt tuolt a képviselő ur, Réti Ferenc támogatása és információja mellett, az utóbbi 4 év alatt, a világos törvényen alapuló iskolai államsegély kieszközölése tekintetében, elérné azt bárki is, és abból is megítélheti, hogy a csongrádi iskolák az 1885-6-ik tanévre 9458 frt állam segélyt, — a f. tanévre pedig — noha az iskolai kiadások időközben tetemesen megnövekedtek következtve tetemesen nagyobb állam segélyt is kellett volna kapniok — csak 8800 frt, tehát a 4 év előtti-nél 658 frtal kevesebb állam segélyt kaptak. — Igaz ugyan, hogy az utóbbi 4 év alatt iskolai állam segély felemelése tárgyában, uti költségek nem rültek fel; de az is igaz, hogy azért, hogy az iskolai államsegély évről évre 4—500 frttal feljebb emeltessék nem is utazga ott, s felterjesztéseket sem szerkesztett senki. Nem pedig azért, mert az iskolaszéki elnök, kinek ezt tenni kellett volna, ingyen se dolgozni, s időt tölteni, se pedig saját költségén utazgatni nem tartotta kötelességének. Felszámítást pedig azért sem tehetett, mert épen ezt hányta és hányja még ma is elődjének szemére, a ki pedig az állam segélyt, felterjesztései és szóbeli információi által, azaz előtti 3426 frtról 9458 frtra s illetve az ipariskolai államsegéllyel együtt 9758 emelte fel. S ezen felül 10,000 frt iskola építési állam segélyt is eszközölt ki. Mi pedig azt hisszük, hogy Csongrád városának, minden igazság szerető és józan eszű polgára úgy gondolkozik, hogy inkább kellett volna az utazásra költeni, csak hogy az állam segély évenként 4—500 frtal s így 4 esztendő alatt növekedett volna. Mert mint az utóbbi 4 év szomorú tapasztalata megdönthetetlenül bizonyítja Szivák urnak a befolyása nemcsak arra, hogy az iskolai állam segély feljebb emeltessék, vagy hogy a f. évben kért iskolai építési költség utalványoztassék, hanem még arra sem volt elég erős és hatalmas, hogy a világos törvényen nyugvó iskolai államsegély az 1885-6-ik évi összegben is fentartatott volna.

Ami végre a vasutügyet illeti, erre nézve is, a valósággal és tényekkel ellenkező állításokat kockáztat meg a „Tiszavidék”. Azt állítja, nevezetesen, hogy a vasutért a „Csongrád” emberei nem tettek semmit. Mily szemérmetlen állítás! Hát talán a „Tiszavidék” embereitől eredt az eszme a vasut összeköttetés iránt? S hogy annak létesítését ezzel is könnyítsék, talán ők készítettek a 60-as években a vasut tervét?

Talán ők tartották fenn és táplálták folyton a vasuti összeköttetés iránti vágyat? Talán ők készítették elé a közönséget, hogy a vasuti összeköttetés érdekében minden lehető áldozatra kész legyen? Es — hogy tovább ne folytassuk — talán ők működtek közre azon szerződési pontozatok létesítése körül, melyek az 1886. évi október 26-iki közgyűlésen tárgyalattak, s melyek alapján a vasuti összeköttetés ténynyé vált? Hát bizony mindezt a „Csongrád” emberei tették, noha nekik sem eladó téglájuk nem volt, sem pedig a kisajátítási munkát elnyerésére nem spekuláltak. Hanem tettek azért, mivel ezt a város érdekében szükségesnek tartották.

S mivel, mint az iméntiekből is kétségtelen, a félegyház-csongrádi vasutvonal létesítése iránti eszme, ohajj annak ápolása, és a közönségnek a szükséges áldozatok meghozatalára való előkészítése, a mi nélkül bizony sohase lett volna vasut, legalább is egy pár évtizeddel régiebb, mint Szivák ur csongrádi képviselősége; — mivel továbbá az is bizonyos, hogy az osztr. magy. állam vasut társaság igazgatósága, csak akkor vette fel újból a félegyház-csongrádi szárny vonal kiépítésének ügyét, mikor azt a szentes-kunszentmártoni vasut kiépítése tárgyában történtek ugyszólván kényszerítőleg követelték: mindezekből világos hogy a félegyház-csongrádi vasut nem Szivák ur kezdeményezése folytán létesült. Azt pedig, hogy Szivák ur, a vasut készítése érdekében működött. fáradozott, a „Csongrád” nem is vette tagadásba. Ez alapon azonban Szivák ur épen nem foglalhatja le a maga részére a vasut létesítésének dicsőségét és se ő, se más nem állíthatja az igazság arculütése nélkül, hogy a mi vasutunk, Szivák ur nélkül, nem létesült volna.

S ha az osztr. magy. állam vasut társaság intező egyénéire a szentes-kunszentmártoni vasut ügyén kívül még más valami is gyakorolt pressiót a mi vasutunk kiépítése tekintetében, az bizonyára a „Tiszavidék” emberei által annyira fitymált 1882. évi XLV. t. c. volt. Mert hiszen nyílt titok, hogy az osztr. magy. államvasut társaság azon megbízottjai, kik az elírt t. c. cikkbe foglalt egyességet a ministeriummal megkötötték, a társaság nevében kötelezőleg megígérték, hogy a társaság a félegyház-csongrádi vonalat 10 éven belül kiépíti; és hogy csak azért használtatott a törvény szövegébe felvett kifejezés, nehogy a kiépítési kötelezettség törvénybe iktatása okul zálogoljon arra, hogy az érdekeltek minden hozzájárulást megtagadjanak. — Suum enique, vagyis mindenkinek adjuk meg a magáét.

Ehez képest, bizonyára a leggruttabb hátlanság lenne az elismerést Ordóditól megtagadni, ki annyira kiérdemelte Csongrád város közönsége háloját.

Végezetül még — „y” urra van néhány megjegyzésünk. Ez az ur a „Tiszavidék” előző számában azon célból, hogy Szivák urnak hálas szolgálatot tegyen többek között tajtékozó dühvel ront e sorok írójának is. „y” ur e modorára nem refraktálunk, mert oly ténre kellenénk átsapnunk, mely nekünk nem kedves. Foglalkoznunk kellene ugyanis „y” ur személyével. Amde azt hisszük, hogy ettől, „y” al való foglalkozástól saját tökéletlenségének és haszontalanságának tudatába „y” ur maga is felment bennünket.

Dr. Csongrádi Gábor.

A hóbert.

Pszt.—Pszt. hangzik most a nagyvárosokban minden felé — igen a pszt — a tisztelt olvasónk nagyrésze még most kérdő tekintettel mutatja szomszédjának a la-

pot, a psztre mutatva, s a szomszéd is váltát vonogatva szintén kérdő jelt formál szemöldökeiből általános kérdéssé vállik mi az a Pszt?

Egy hóbert az kedves olvasóm — a fővárosi divat majmok örülete — éppen olyan divat — sport — mint a Krikri volt, testvére annak — mondom hóbert; mert értelme nincsen, éppen nem szellemes, haszna? az már végkép nincsen — de hát divat — azt utánozni kell, mert a divat ellenállhatlanul majommá teszi az arra hajlandó embert — a ki azzá lenni nem hajlandó az el van maradva, az nem előkelő, az nem irányadó, nem művelt, nem sikkes. Hiába ragados a módi kívált, ha Francia — mondja Cserey Farkas András — régi, de igaz versében.

A Kri—Krit — egy élelmes párisi találta ki, és meggazdagodott belőle a kóklet az egy kised — néhány hatosért megszereshető eszköz volt, mondjuk inkább játék, mely a zsebben a megnyomásra Kri—Kri hangot adott, — ez volt az egész — s mégis a nagy városok divat bolondjai által százezer számban vásároltatott — a pszt, éppen ilyen szerszám — azzal a különbséggel, hogy ez nem Kri—Krit mond, hanem azt mondja a nyomásra, hogy pszt — nemde kedves olvasó nagy dolog az, ha a nadrágodban azt mondja valami, hogy pszt!

Feltalálója kétségtelenül meg fog gazdagodni — s a pszt is oda jut néhány hét múltán a hova a kri—kri, pedig igazán kár azt eldobni, hóbertjának örök emlékeül hordhatná azt, mind az, ki megszerzte.

Reánk kisvárosiakra egészen közömbös valami a pszt, azt itt a közönség tömege meg nem érti, csak az ugynevezett irányadó körös, de reájuk is közömbös, mert azzal feltűnni, kitűnni, nagynak látszani hasznos fogást tenni nem lehet, tehát itt nem is lesz az kelendő itt más a hóbert sport más a divat, más a motyó a fejekben, itt egészen más nemű tépoly az, a mi csendes együgyűségével bátran versenyre szállhatna a kri—kri-vel, no meg a pszttel is.

Itt a pártoskodás hóbertja tartja zavarban az elméket, igen pártot szervezni, azt vezetni, azt vakká tenni, azt szavaztatni stb, az itt az ügyefogyottak sportja, benne lenni egy pártnak ugynevezett vezér karában, habár csak közönséges lánlzás szerep-pel is, dörzsölni, bizalmaskodni az elérhetlen nagyságokkal, szóval irányadónak látszani ez a vágyak netovábbja, ez a dicső, no meg hasznos. Irányadó férfinak lenni; szinte szédül beléaz ember — irányadó! mi az? ki az? ah — ah — pszt — sá — sá — sá.

Hát kérem van is abban valami — a a tisztességes, okos, a józan uton haladni szerető, mindenben méltányos éltesebb embereket; mert tisztelet nekik, vannak még olyanok is néhányan, a kik csakugyan vezetni, irányt adni volna nekik hivatottak, — de neveletlen pökheadiséggel a térről félre lökni, azokat letorkolni, lecsacsogni nagy dolog ám, buta tolakodással bele malackodni, oly dolgokba is a mihez nem tudnak, az ismét nagy dolog ám, irigylenő hatalom, s ájtátva bámulnak a kisebb nagyságok ezen, a bátorságon irigységében ingyen álmodik a párt káplárja, mint mikor a csizmát a sámfára verem, hogy ha rá gondolok úgy fesűl kebelem!

En edes jó Istenem, hát ide jutott e szegény jó nagyvár város, a hol egykor egyetértés, testvéri szeretet s jóiét honolt, most pártoskodás gyűlölködés, kárörvendezés lett az erény — Basi bozuki bölcsességgel, a róka ravaszágával és a cápa kapzsiságával határos azon eljárás, mivel e romboló állapot előidézve és folyton delgelgetve van. Ugyan mi lehet itt szándékolva? (Folytatása következik.)

H I R E K.

— Kinevezés. Liechtenstein Jakab földiek a napokban ideiglenes minőségű posta- és távirat segéd tiszté neveztetett ki.

— Eljegyzés. Deák Mariskát néhai Deák Rókus hajadon szép leányát a napokban jegyezte el Biró István szentesi fiatal gazdálkodó.

— Ösgyilkosság. Kozma Viktória 21 éves leány, Samu Gáspár polgártársunk szolgálója gyufa oldattal megmérgezte magát, s folyó hó 11-én meghalt.

— A munka áldozata. Az erős munkának lett áldozata: Magyar András 30 éves alpári napszámos 6 ugyanis Szepesi József helybeli lakos tanácsján volt alkalmazva mint arató több társával; Magyar gyöngébb lévén társainál a folyamatos munka folyó hó 9-én erejét megtörte s kaszálás közben megált és kaszáját hegyével az égnek álvá maga elé állította; s ott állában elájult s rá bukott a kaszára, mely a hasán be ment és a hátán jött ki. A megsebesült ember másnap meghalt, sőt és 1 árva hagyott hátra.

— A helybelli pénzügyorség helyiségét régi helyéről a földkert utcában levő Borbás-féle házban tette át.

— Szőlőkben. Barack termésként már majdnem fogyatékán van, míg eddig 2 frt 50 kr. — egész 3 frtot adtak vékájért, most már csak 1 frt 50 kr. sőt ennél kevesebbet vesznek. Ilyenkor tűnik ki, hogy mily nagy szükség volna itt hegybíróra — hol aztán megszabnák a napszám ugyazintén a gyümölcs árát; persze az utóbbinak ára után vidéken kutatva ez pedig szálló birtokosainknak alig kerülne több mint 10—15 krjába holdanként.

— Színház. Veszprémi, Szirmai és Berényi igazgatása alatt működő társulata már jövő hét folyamán városunkba érkezik, hogy működését a népkerti Arénában megkezdje. Szirmai Lajos igazgató-társ itt időzik az előzetes intézkedések végett, és innen előleges jelentését is kibocsátotta a mely nem egy ismert és jóhangzású nevet tartalmaz. Egyben megemlítjük, hogy Bogó Alajos színházigazgató, ki a múltkor városunkban járt azon szándékáról, hogy társulatával városunkat meglátogassa azon okból mondott le, mert társulatának egyelőre való fenntartását sem birta bérletek nélkül biztosítani s így mi azt hisszük, hogy a társulat már azért is biztosíték színházba járó közönségünknek, a mennyiben az előleges színházi jelentésben a bérletre ugyan fölkeri a közönséget, de a bérlet összeget a társulat megérkezése után fogja beszélni. Méltó tehát a Veszprémi, Szirmai és Berényi társulat teljes rokonszenvére és kérjük számára a közönség teljes méltánylását.

— Tilalmak. A ragadós száj- és körümfájás betegség miatt a következő helyek vannak zár alá helyezve: Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyében; Abony Aporka, Alsó-Dabas, Baracs, Csomád, Csobánka, Ecsér, Főth, Gőbölly, Gümrő, Isaszeg, Kigyós, Kis-Pest, Kacs, Kis-Oroszi, Ó- és Új-Kécske, Lacháza, Majsa, Pólos, Potharszt Sörös, Szent-király, Tó-

rök-Bálint, Tatar-Szent-György, Tápó-Győrke, Tápó-Szent-Márton, Tápó-Szele, Új-Szász, Üllő és Valkó községek és puszták; Jász-Nagykun-Szolnokvármegyében: Csépa, Istvánháza, Jász-Ladány, Jász-Ápáthi, Ócsöd és a tiszazugi községek; — Bács-Bodrogvármegyében: Almás, Cservenka, Boglatica, és Monostorszeg községek; — Békésvármegyében: B-Csaba; — Csongrádvármegyében: Dorozsma, Kis-telek és Szeged város határa.

— Kérélem. A magyarországi néptanítók IV-ik egyetemes gyűlésüket tudvalevőleg f. évi aug. hó 20-án fogják Budapesten megtartani. E célból a végrehajtó bizottság azon kérelemmel járul lapunk utján a közönséghez, hogy az ezen gyűlésen megjeleni szándékozó szegényebb sorsu tanítókat anyagi segélyben részesíteni sziveskedjék. Adakozásokat, legyen az bármily csekély összeg, szivesen elfogadjunk s a kezelné között levő aláírási iv alapján rendeltetési helyére juttatunk.

N Y I L T T É R.

E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Nyilatkozat.

A „Csongrád” című heti lapban egy általam nem ismert csizmadia legény Turcsányi Lajos, — kit a csongrádi társadalmi rosz viszonyok becsületes iparától elvontak és rendőr biztossá tettek, — hogy a világ jajtató emberek számát egyel szaporítsák, azt merete inni róllam, hogy én ifj. Kádár Henrik ural Szivák képviselő társammal azért jelentem meg, hogy Kádár ur megválasztására befolyását kikérjem.

Ezen állítás ellenében röviden kijelentem, hogy én azt az embert, aki azt merete állítani róllam, miszerint: Szivák képviselő társammal ebből a célzattól jelentem meg, a legutóbbi rágalmazónak nevezem, mert hazudni Újság lapban nem szabad.

A holdogtalan Turcsányi cikkében bontó csupán az lehet, hogy ő annak a szerkesztésére képtelen és a szánandó alkotás másoknak a tollával ékeskedik.

Lehet én igen derék iparos, de mert a tudományos téren nincs készülsége, legjobban teszi, ha holmi a tanítóságra nem alkalmas henevegő fráterek írka-írkaját jövőre elnem fogadja, mert előbb, avagy utóbb köbe üheti lábát, azután holmi kard-bojtot viselő ember meg nem védheti — ne tovább a kaptafánál — ezt jegyezze meg magának és kísérelje út rendőrbiztosi pályáján, így legalább lelki fogyatkozásait némileg elfátyolozza.

Ez utolsó szavam önből és azon pajtásaihoz, akik önből tisztességes iparosból — egy muszáj ténurat akarnak csinálni — meg érem én azt az időt, hogy én megfogja átkozni azokat, a kik önt tisztességes pályájáról leszólitották, mert a jóra való csizmadia iparos soha sem cserél meg, egy általa nem értett rendőrbiztosi állással.

Csatár Zsigmond.

Nyilatkozat.

A „Csongrád” legutóbbi számában Turcsányi Lajos rendőrbiztos neve aláírásával megjelent cikke — válaszmom ez.

Mintán azon cikkben Turcsányi Lajosnak egyetlen be-tűje sem szerepel, nemcsak, de még a nevét is más írta alá. Közvetlenül szerint az írás mestersegével annyira haddi lábán áll, hogy két sort sem képes leírni. S mintán feltétlenül bizonyos az, hogy együgyűségében ama cikk teljes tartalmáról sin-szen alapos tudomása, mert ama cikkben tömegesen rágalmaztatnak oly egyének is, a kik teljesen ártatlanok és ötet soha-soha bántották, sőt Csatár nem is össze, — ennél fogva én annak az esze-vesztett csizmadia-nak nem felelhetek, ötet arra méltónak nem tartom, mert aki más eszközének annyira leal-csonyul, hogy egy rágalmazó, hazugságokkal és arcátlan ferdítésekkel telt cikk végére nevével ép oly butasággal csavaríttatja alá, mint a szurkos fonál végébe a disznósörtét, azt nem tartom arra érdeme nek, hogy véllő foglalkozzam — ötet a já-tékból örökre kihagyom — lehet ő és tehet ő, amit akar — ő csak marad, ami volt és ami lesz is: egy félesű varga.

De van szavam azokhoz a kabátot viselő emberekhez,

akik elég aljasok és becsületesek voltak, egy az országban tet-vekkkel megrakottan keresztüll toloncolt csavargóval — kebel-baráti közreműködéssel a gaz rágalmazó, hazudó, ferdítő sse-repére vállalkozva, más neve alatt köre bocsájtani egy hoz-szajok méltó cikket.

En azon urakat, a kik azon cikket fogalmasték és meg-írták — nyomorult pribékeknek, az emberiség sepredékének és tekintve azt, hogy egy bárgyu varga kötője alá bujtak, gyáva himpellér gazembereknek nevezem — Zsákai és Siprikó hozzá-jok képest még tisztességes emberek voltak.

Tehát — gyáva pribékek, sepredék gazemberek — hoz-szajok meg ez utolsó szavam.

Kádár Henrik.

Nyilatkozat.

Alőírott ezennel kijelentem, hogy a „Csongrád” 25-dik számában közzétett soraim ifj. Piroška Ist-ván urra és nejeére egyáltalán nem vonatkoznak.

Csongrád, 1890. július hó 11.

TURCSANYI LAJOS,
biztos.

HIRDETÉSEK.

III. sz. — tjk. 890.

Arverési hirdetményi kivonat.

A Csongrád kir. jbiróság, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár, mint végrehajtónak Bori Albert örökhatyó végrehajtást szenvedő elleni 220 frt 60 kr tőkekövetelés és minden járuléka iránti végrehajtási ügyében a csongrádi kir. járásbiróság) területén levő Csongrád város határában fekvő a csongrádi 296. sztkben foglalt (506, 507.) rszámú beltelekre és házra az árverést 500 frtban ezennel megállapí-tott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1890. évi augusztus 8-ik napján délelőtt 9 órakor a csongrádi kir. jbiróságnál megtartandó nyil-vános árverésen a megállapított kikiáltási áron aól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az in-gatlan becsárának 10⁰/₁₀-át vagyis 50 forintot készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, ki-jelölt óvadékképes értékpapirban a kikül-dött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállí-tott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csongrádon, 1890 évi Junius hó 20 napján.

A csongrádi kir. jbiróság, mint telek-könyvi hatóság.

SZARKA, kir. jbiró.

A „CSONGRÁD” KÖNYVNYOMDÁJA

CSONGRÁDON.

Elvállal minden, a

könyvnyomdászat körébe vágó munkákat,

ugymint:

diszes számlák, jegyzékek és tudósító levelek, eljegyzési és esketési kártyák, izléses meghívók és tánczrendek, étlapok,

városi és községi hivatalos nyomtatványok;

ÁRJEGYZÉKEK, CIM-, ASZTALI ÉS NÉVJEGYEK, GYÁSZLALOK

táblás kimutatások, takarékpénztári mérlegek, időszaki és folyóiratok, hirlapok, művek, diszes kivitelű szalag-aranyozások,

ipar és kereskedelmi körlevelek, ügyvédi és irodai nyomtatványok, levélpapírok és borítékok cégnyomással,

FALRAGASZOK stb. stb. minden szín és nagyságban gyors, pontos, izléses és jutányos áron.

Ugyanitt a

C S O N G R Á D

című társadalmi heti közlöny részére előfizetések elfogadtatnak, hirdetések felvétetnek.